

Aðalfundur hjá Føroyska Bíbliufelagnum

30. mai 2013 í Vesturkirkjuni

Bergur D. Joensen, formaður

Las í vikuni á Portalum (28.05.13): ”Nýggju sponsku S-80 kavbátarnir teljast millum teir mest nútímans í heiminum, men nú er komið fram, at teir ikki kunnu brúkast. Trupulleikin er, at kavbátarnir eru ov tungir, og er ein S-80 fyrst kavaður, sleppur hann ikki uppafur, tí hann snøgt sagt vigar ov nógv. Spanskir fjølmiðlar skriva, at verkfrøðingarnir nú arbeiða við tveimum móguleikum, sum eru annaðhvørt at minka um vektina ella at longja kavbátarnar, so teir bera seg øðrvísi at í sjónum og kunna sleppa uppafur, tá teir eru kavaðir.”

Eg hugsji um støðuna, Bíblían er í. Tað hava verið og eru umstøður, har Bíblían verður hildin niðri, so at fólk ikki fáa loyvi at eiga Skriftina ella tosa frítt um innihald hennara. Hesum syrgja valdsharrar fyri. Tað hava eisini verið og eru umstøður, har Bíblían verður hildin niðri, so fólk ikki fáa høvi at hoyra og kenna innihald hennara, tí at orðið verður umorðað at passa ávísimum fólksligum hugburði ella tað verður tosað um orðið soleiðis at tosað verður uttanum. Hesum syrgja gudfrøðingar fyri.

Bíblían hevur fingið og fær, somu lagnu sum kavbáturin, sum skal vera sera nútímans. Eins og kavbáturin við allari sínari útgerð og førleikum, kann Bíblían við øllum sínum gávum og lyftum vera hildin niðri, so hon ikki kemur til sín rætt.

Okkara uppgáva í Føroya Bíbliufelag, er at prenta Bíbliuna, fáa hana út til fólk okkara og gera innihald hennara kunnugt. Men uppgáva okkara er eisini at fáa hana út til teirra, har tað ikki er loyvt. Uppgáva okkara er ikki at hylja innihaldið í Bíbliuni, men at stuðla og stimbra fólk til sjálvi at lesa innihald hennara. Góð hjálparamboð eru góð, og tey eiga vit at viðurkenna og gera nýtslu av, men vit eiga at vera umhugsin, hvat vit geva út umframt sjálvan bíbliutekstin.

Luther skal hava samanbórið Bíbliuna við eina leyvu, at tað er nyttuleyst at kjakast, um ein leyvan kann nakað og eru før fyri nøkrum. Tú skalt bara sleppa henni leystari, so er hon sjálv før fyri at vísa sítt virði.

Føroyska bíbliufelagið og tess stýrið hevur bundið seg í tess viðtøkum til nøkur týðandi endamál:

1. at geva út Bíbliuna og partar av henni á føroyskum máli og at fáa Bíbliuna út,
2. at skipa fyri at týða Bíbliuna ella partar av henni, at endurskoða verandi bíbliuútgávur og at geva út bíbilsku skriftirnar í øðrum útgávum enn teimum løggildu,
3. at fremja bíbliunýtslu, bíbliulesnað og bíbliukunnleika,
4. at hava innsavningar, forlagsvirksemi og bókasølu eftir ynski,
5. at umsita sambandið við útlendsk bíbliufeløg,
6. at stuðla altjóða bíbliuarbeiði.

Bíblían á føroyskum

Frá tí, at Schrøter í 1823 gav út fyrsta bíbliutekstin á føroyskum máli - Evangelið eftir Matteus, til Dahl 100 ár seinni gav út sama evangelið, hendi tað, at vit fóru frá at skriva, sum vit úttalaðu orðini, til at skriva eftir føstum málreglum.

Frá Dahl/Viderø og Victori til okkara dagar, hava vit umframt skrivaða orðið elektroniskar miðlar.

Hvørjar styrkir og veikleikar eru í miðlunum, læra vit so við og við, men okkara ynski, er at læra av søguni hjá Bíbliuni, at tað er umráðandi at halda hesum hátt, sum Luther og mong við honum hava hildið sum stavnhalð: At halda seg til tekstin, soleiðis sum hann er givin okkum í hebraiska og grikska grundtekstinum og at lata hann í ein málbúna, sum samtíðin skilur og kann taka til sín.

Schrøter er ein føroyskur viti á leiðini, tá ið hann árið eftir at Danska Bíbliufelagið var stovnað - í 1814 – heitti á felagið at geva út Nýggja Testamenti á føroyskum. Hetta var áðrenn, vit høvdu skriftmál, og áðrenn vit høvdu nakra bók á okkara máli:

- Føroysk børn skilja ikki danskt, segði hann.
- Ungdómur og vaksin megna ikki nóg væl at orða seg um kristnu trúna.
- Tað er betri at troysta sjúk við bíbliuorðum á eignum máli.

Árini í bíbliusøgu føroyinga 1823 og 1923 eru stór, tí tey lögdu lunnar undir árið 1937, tá ið vit finga Nýggja Testamenti útgivið á føroyskum - og tað í tveimum útgávum. Og hetta árið legði somuleiðis lunnar undir at koma á mál við at týða Gamla Testamenti eisini. Hetta eydnaðist ávikavist í 1949 og 1961, tá ið øll Bíblían kom út við týðing eftir ávikavist Victor Danielsen og Jákup Dahl/K.O. Viderø.

Mentan okkara gjørdist nú rík og í tann mun, hetta orðið verður virt, verður mentan okkara støðugt ríkað og fólk okkara signað!

Føroyska Bíbliufelagið

Tað var við stórum áhuga, at vit í 1997 tóku ímóti áheitanini frá Danska bíbliufelagnum at stovna stiftsnevnd í Føroyum. Tá vórðu vit roknað sum eitt av stiftunum í Danska kongaríkinum. Tað var eisini við stórum áhuga, at Danska Bíbliufelagið í 2012 tók ímóti áheitan okkara at stovna sjálvstøðugt Bíbliufelag í landi okkara. Tá hevði Føroyska fólkakirkjan verið sjálvstøðug síðan 2007.

Men eins og á døgum Schrøters, koma vit ongan veg, máli okkara og Bíbliuni at frama, um vit ikki taka okkum um reiggj. Tað lá á okkum at gera viðtøkur fyri eitt sjálvstøðugt bíbliufelag. Í hesum sambandi var eisini týðningarmikið at fáa so breiða og stóra undirtøku fyri hesum felag sum gjørligt. Tey, sum ikki eru í felagnum, hava vit góð viðurskifti við, og soleiðis skal tað altíð verða.

11. oktober 2012 - í kjallaranum í Vesturkirkjuni - skrivaðu vit undir viðtøkurnar fyri Føroyska bíbliufelagið. Umboð vóru úr Fólkakirkjuni, katólsku kirkjuni, hvítusunnusamkomum og karismatiskum fríkirkjum. Við undirskrift okkara varð Føroyska Bíbliufelagið stovnað. Vit hava bæði undan og eftir henda dag havt eitt sera gott samskifti og samstarv hvør við annan.

19. nov. 2012 fekk Føroyska bíbliufelagið handað rættindini til Dahl/Viderø-Bíbliuna. Vit gleddust henda dagum fyri stóra áhugan í fólkum okkara og innan føroysk

kirkju- og samkomulívið fyri hesi søk - eisini frá brøðrunum. Eitt alment skriv frá Richardi Danielsen, sála, var góður lestur.

Henda dagin møtti fyri Danska Bíbliufelagið, aðalskrivarin, Morten Thomsen Højsgaard, og fyri Mentamálaráðið, mentamálaráðharrin, Bjørn Kalsø, ið báðir fluttu fram røðu.

Um kvøldið opnaði Hoyvíkar kirkju allar hurðar og møttu nógv til almenna samkomu. Biskupur setti kvøldið. Eg sjálvur segði nakað um søguligu gongdina til føroyskt bíbliufelag. Morten helt kveikjand røðu. Dánial á Dul Jacobsen kunnaði um Bíbliuna til fartelesonirnar. Martin Joensen sang og spældi. Og Petur Martin Petersen sýndi fram gamlar danskar Bíbliur, sálmabøkur, lestrabøkur og andakstbøkur, sum hava givið fedrum okkara troyst og vegleiðing gerandis og heilag. Fleiri limir løgðust eisini til nýstovnaða felagið.

Uppbyggingartíð

Vit hava nú lagt frá landi. Tað lögfrøðiliga er smíðað, og tað formliga er skipað, men nógv er eftir at byggja upp, so felagið kann fara til verka. Men vit eru ávegis, og so leingi tað er framá, er tað gott.

- Vit eru komin uppá áleið 300 limir.

- Vit hava fingið eisini nakað av peningafæi at arbeiða við.

Men vit ynskja fleiri limir, og vit ynskja væl meiri av peningi eisini.

Nakrar ætlanir fyri verandi ár:

- At taka ábyrgd at prenta uppaftur Bíbliur, sum eru við at verða útseldar.

- At geva út tilfar um bíbliulestur og um Bíbliuna.

- At fáa gjørt búmerki.

- At fáa ment okkara heimasíðu.

- At fáa ment samstarvið við Gidonittarnar í Føroyum.

Í dag - 30. mai 2013 - er eitt týðandi stig tikið: At gerast sjálvstøðugt bíbliufelag við altjóða rætti og skyldum. Vit hava í dag sent Sameindu Bíbliufeløgum, United Bible Societies, áheitan at gerast sjálvstøðugur limur. Hetta fer at krevja nakað og at kosta nakað, tí vit hava sum eitt ríkt land ábyrgd at stuðla teimum við trengri fíggjarkorum. Men hetta kemur eisini at geva okkum kunnleika og íblástur til egið bíbliuarbeiði.

Títt orð er, Guð, vart arvagóðs,
tann arv vit bestan fingi,
í grøv veit okkum, Guð, tað rós,
at leidd av tí vit gingi;
tað er vár hjálp í neyð,
vár troyst í lív og deyð.
O, Guð, ið hvussu fer,
lat, meðan verøld er,
tað fólks várs arvur vera.

Grundtvig 1817. J. Dahl 1916.

Takk fyri